

SANTA MARIA D'AVIÀ

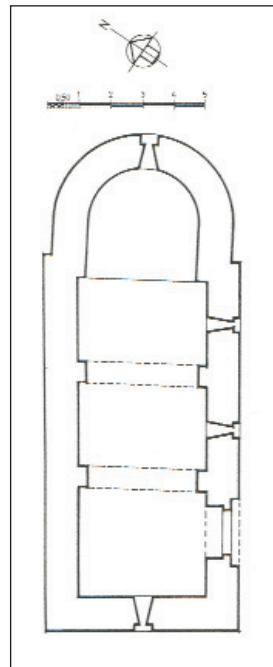
SANTA MARIA D'AVIÀ

L'església està situada en el territori de l'antic comtat de Berga i del bisbat d'Urgell. Depenia del monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Surt documentada, per primera vegada, l'any 983. Va tenir la categoria de parroquial fins el 1312, en què passà a dependre de la de Sant Martí d'Avià.

L'edifici, és de mitjan segle XII. Consta d'una sola nau capçada per un absis semicircular. És coberta amb volta de canó, reforçada per dos arcs torals. S'il·lumina amb quatre finestres de doble esqueixada. La porta d'accés, situada al capdavant del mur sud, consta de dos arcs de mig punt, en degradació i adovellats, que arrenquen d'una senzilla imposta. La façana de ponent és coronada per un campanar de cadireta de dos ulls.

Al interior de l'església hi ha una còpia del frontal de l'altar, datat a la primera meitat del segle XIII, l'original és al MNAC. Al compartiment central hi ha la Mare de Déu amb l'Infant. Al costat esquerre, l'Anunciació, la Visitació i l'Epifania. Al dret: el Naixement i la Presentació al temple.

sengles pinacles. A la línia d'impostes té decoració amb figures humanes i vegetals. La porta de tramuntana, és similar a la principal, la decoració està molt malmesa, sembla que tenia predomini de motius vegetals i alguna figura humana. Els vitralls de la nau, són tots moderns, la majoria del 1928-1930.

SANTA MARIA D'AVIÀ. Planta. (A. Mazcuñan - F. Junyent, a *Catalunya Romànica*, vol., XII, p. 102.

Text i fotos: Joan Codina i Bernaus

BIBLIOGRAFIA

Catalunya Romànica, vol. XII. El Berguedà.
 Guies Catalunya Romànica, vol.16. El Berguedà.
 Fulletó de Bagà. Ajuntament de Bagà.
 Bagà. Restauració de l'església parroquial de Sant Esteve (segles XIV - XV). Diputació de Barcelona. 2011.

AARS

AMICS DE L'ART ROMÀNIC DE SABADELL

Núm. 126

17 de març de 2013

BERGUEDÀ

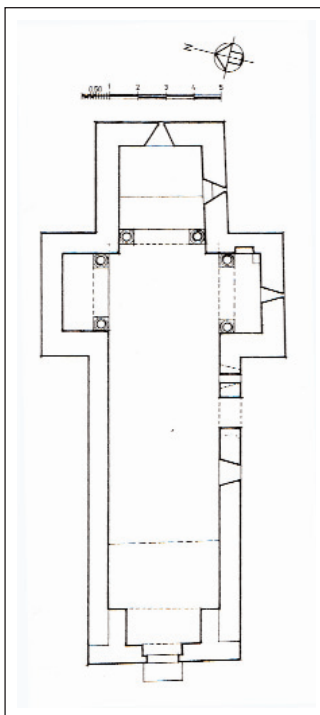
SANT VICENÇ D'OBIOLS (AVIÀ)

L'església està situada en el territori de l'antic comtat de Berga i del bisbat d'Urgell, però des del seu origen, el conegut, depenia del monestir de Santa Maria de Ripoll i era parroquial. Alguns experts consideren que conté estructures visigòtiques, però altres sostenen que l'edifici és del segle X i varen reaprofitar materials d'un edifici anterior. El document més antic en què surt citada, és una donació del comte Guifre de l'any 888. Per tant, la data de consagració és evident que va ser anterior. Al llarg del segles X i XI existeixen abundants documents i les visites pastorals del 1312 i 1314 confirmen que mantenia la categoria de parròquia.

Al segle XIII, la coberta existent, d'encavallada de fusta, fou substituïda per una volta apuntada de canó, cosa que comportà el doblement dels murs. A finals del segle XVI, amb la creació del nou bisbat de Solsona havia de canviar de diòcesi. Per mitjà d'una concòrdia, no s'efectuà. Encara al 1753, hi hagué un plet, que es resolgué de la mateixa manera. Fou finalment, el 1874, que passà definitivament a la diòcesi de

SANT VICENÇ D'OBIOLS. Església.

SANT VICENÇ D'OBILS. Planta. (A. Mazcuñan. F. Junyent, a Catalunya Romànica, vol. XII.)

Solsona. En aquesta època es varen construir dues capelles i una sagristia. L'església fou restaurada entre els anys 1960 i 1962 per la Diputació de Barcelona. Es va pretendre retomar l'edifici al seu estat primitiu (segle X), per tant s'enderrocaren totes les construccions posteriors i també se substituï la coberta per una de nova d'encavallada de formigó, que imita la primitiva de fusta.

Actualment el temple és d'una sola nau capçada per un absis trapezoidal, quasi carrat, i dues absidioles rectangulars, llargues i molt estretes, que configuren una espècie de planta de creu llatina, però amb els braços del transepte molt curts. L'accés, tan a l'absis com a les dues absidioles, és per mitja d'arcs de ferradura sostinguts per dues columnes. Totes són de fust i capitell cilíndrics rematats per un àbac quadrat i amb decoració molt senzilla, menys una que té el capitell troncocònic. La coberta de la nau, com s'ha dit, és amb encavallada de formigó, en canvi la de l'absis i les absidioles són amb volta de pedra. Il·luminen la nau finestres d'esqueixada simple i altres de modernes. La porta d'accés primitiva era en el mur sud, al costat de la moderna actual. N'hi un altra de romànica a la façana de ponent, que és d'arc

de mig punt i guardapols. Al damunt hi ha una finestra cruciforme. La façana està coronada per un campanar d'espada de dos ulls. A l'interior de la nau, a la part de ponent, hi ha un cor elevat de fusta al qual s'excedeix per una escala de pedra, que permet arribar a les cordes de les campanes. El sota cor, és tancat per un mur i una porta i serveix de sagristia.

Al voltant de l'església, especialment a la capçalera, hi ha una necròpoli amb tombes de diverses formes. Actualment totes estan reblertes de terra, llevat d'una, situada en el centre de la capçalera, que es antropomorfa i trapezoidal. També, són destacables, dues de banyera situades davant de la porta moderna de migdia. En una es trobà una moneda d'or del rei visigot Ègica (687-702) que es conserva al Museu d'Arqueologia de Catalunya.

VILA DE BAGÀ

Fou la capital de la Baronia de Pinós. El seu llinatge s'inicià el segle XI, moment en què es bastí un primer castell i al seu redós un petita vila. Estaven situats un xic més al nord de l'actual, muntanya amunt. El 1234, el baró Galceran III de Pinós va

fundar la vila nova -l'actual-, va fer bastir el castell i atorgà privilegis als vilatans a fi que hi construïssin les seves cases. També es bastí una muralla, en què foren obligats a construir-la tots els vilatans. Estava pràcticament acabada l'any 1294. Per a la construcció de la nova vila s'utilitzaren les pedres de l'antiga, per això, que no en queda cap resta.

Les muralles varen desaparèixer a partir del 1714. Una bona part foren embeugudes per les cases, però el traçat del centre antic és el mateix de l'època medieval. Els indrets d'interès del nucli antic, es detallen a continuació:

Torre de la Portella: És l'única que queda (la muralla en tenia 9 i 8 portals).

Plaça Galceran de Pinós (Plaça Porxada): Fou el mercat des de 1247. Els porxos protegien als mercaders en cas de mal temps.

Casa Foix-Solanell: Residència de la família Foix i després de la Solanell.

Pont de la vila: Fou construït en el mateix moment que l'església de Sant Esteve. Donava a una de les portes d'accés.

Presó: Antiga Ca la Masa, fou emprada com a presó durant la Guerra Civil.

Palau dels Pinós: És l'antic castell del segle XIII, que més tard el varen convertir en palau. La planta baixa acull el Centre medieval i dels Càtars. La planta noble, està decorada amb pintures murals dels segles XVII al XIX.

Església de Sant Esteve: La construcció s'inicià l'any 1330 i el 1339 s'acabà la primera fase. La segona conclougué el 1372 i la tercera i final, a principis del segle XV. Als segles XVI i el XIX s'efectuaren alguns afegits i lleugeres modificacions.

El temple, és gòtic amb elements i sistemes constructius de tradició romànica. Té aspecte de planta basilical, la nau central més alta que les capelles laterals que la flanquegen, quatre a cada costat. Està capçada per un absis, circular per l'interior i hexagonal per l'exterior. La coberta de la nau és amb volta apuntada, m'entre que les de les capelles són totes, menys una, amb volta de creueria -la diferent és amb volta apuntada-. A l'angle nord-oest s'aixecà un campanar de planta quadrada. Disposa de dues portalades monumentals, la principal a ponent i l'altre, d'accés al cementiri, al nord. La major disposa d'arquivoltes apuntades en gradació emmarcades per

BAGÀ. Església